

Kozaczyńska, Beata

Upowszechnienie wiedzy o regionie siedleckim w działalności kulturalno-oświatowej Muzeum Regionalnego w Siedlcach (do 1999 r.)

Szkice Podlaskie 12, 87-99

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Beata Kozaczyńska

Instytut Pedagogiki Akademii Podlaskiej w Siedlcach

UPOWSZECHNIANIE WIEDZY O REGIONIE SIEDLECKIM W DZIAŁALNOŚCI KULTURALNO- OŚWIATOWEJ MUZEUM REGIONALNEGO W SIEDLCACH (DO 1999 R.)

W pierwszych latach istnienia Muzeum Regionalnego¹ w Siedlcach działalność-oświatowa placówki, mająca na celu upowszechnianie wiedzy o regionie siedleckim², ograniczała się jedynie do prezentacji wystaw podejmujących problematykę regionalną. W 1971 roku organizację ekspozycji pt. „I wystawa szkła artystycznego Henryka Albina Tomaszewskiego” połączono z projekcją filmu pt. *Szkła artystyczne Henryka Albina Tomaszewskiego*. Jednakże na stałe do działalności oświatowej muzeum włączono projekcję filmów dopiero w 1987 roku w związku z utworzeniem sali audiowizualnej, wyposażonej w odpowiedni sprzęt audio-video. Działalność upowszechnieniową placówki wzbogaciły w latach 1987-1999 projekcje filmów oświatowych, uwzględniających tematykę regionalną. Były to: *Nim zgasło słońce*, *Województwo siedleckie*, *Było, minęło...*, *Ziemia Siedlecka*, *Ekspozycja stała. Film o sławnych siedlczanach*, *Gancwol – fotograf*, *Nadzieja umiera ostatnia*, *Nadbużański Park Krajobrazowy*, *Kleberczycy*, *Leon Barszczewski*.

Na początku lat siedemdziesiątych Muzeum Regionalne w Siedlcach włączyło się do organizacji obchodów „Dni Siedlec”, przygotowując w 1972 roku, wspólnie z innymi placówkami upowszechniania kultury w mieście, „Turniej Wiedzy o Siedlcach”³. Natomiast w dniach od 6 do 12 maja

¹ Muzeum Regionalne w Siedlcach reaktywowano 1 stycznia 1967 r., uchwałą nr 40/155/66 Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 12 lipca 1966 r., pod nazwą Muzeum Ziemi Podlaskiej po wieloletniej przerwie w działalności spowodowanej wybuchem II wojny światowej. Jego działalność sięga okresu międzywojennego, kiedy to utworzono Muzeum Ziemi Podlaskiej im. Mieczysława Aślanowicza, uchwałą Rady Miejskiej z dnia 20 września 1928 r., dla uczczenia czwartej rocznicy śmierci tego wybitnego siedleckiego nauczyciela, zob. J. Strychalski, *Muzeum Ziemi Podlaskiej w Siedlcach (1928-1976)*, „Prace archiwalno – konserwatorskie na terenie województwa siedleckiego”, Siedlce 1977, s. 19; także: Uchwała nr 40/155/66 Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 12 lipca 1966 r. w sprawie utworzenia Muzeum Ziemi Podlaskiej w Siedlcach, Archiwum Muzeum Regionalnego w Siedlcach (dalej cyt. AMRS), *Organizacja i zakres działania muzeum*, sygn. MOS – 012 A.

² W artykule użyto terminu *region siedlecki* dla określenia terenów wchodzących w skład dawnego województwa siedleckiego.

³ Turniej zorganizowany został w siedleckich szkołach podstawowych i średnich, zob. *Dzień działacza kultury w Siedlcach. Miasto i powiat w kulturalnej czołówce*, „Trybuna Mazowiecka”, 23 V 1972, nr 122.

1974 roku muzeum współuczestniczyło, obok Prezydium Miejskiej Rady Narodowej Urzędu Miejskiego w Siedlcach oraz Wydziału Kultury Prezydium Powiatowej Rady Narodowej, w obchodach „Dni Ziemi Siedleckiej”, organizując kiermasz artystycznych wytworów regionalnej sztuki ludowej².

W okresie od 15 stycznia do 1 marca 1974 roku w siedleckim muzeum odbywały się I Wojewódzkie Targi Plastyki w zakresie malarstwa, grafiki i tkaniny. Głównym ich organizatorem było Mazowieckie Towarzystwo Kultury. W ramach popularyzacji dzieł plastyków wśród mieszkańców Mazowsza, Kurpi i Podlasia pokazano w pięciu salach wystawowych muzeum około stu eksponatów, wykonanych przez ponad trzydziestu artystów plastyków z obszaru ówczesnego województwa warszawskiego. Prezentowane malarstwo, tkaniny artystyczne, grafika i rysunek stanowiły plon plenerów, zorganizowanych na tych terenach³.

Osobną formę upowszechniania wiedzy o regionie w działalności kulturalno-oświatowej muzeum stanowiły sesje popularnonaukowe, przygotowane niejednokrotnie przy współudziale instytucji kulturalno-oświatowych, naukowych oraz stowarzyszeń regionalnych. „Podlasie Zachodnie w pradziejach” – to tytuł sesji, inaugurującej w dniu 6 maja 1975 roku cykl imprez naukowo-oświatowych, upowszechniających dziedzictwo kulturowe regionu siedleckiego, podejmujących problematykę regionalną. Audytorium zorganizowanej wspólnie z Warszawskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego sesji popularnonaukowej, złożone przede wszystkim z młodzieży, zapoznano z historią podlaskiej ziemi. Służyły temu prelekcje: W. Chmielewskiego na temat wschodniego Mazowsza i zachodniego Podlasia w epoce kamienia oraz T. Węgrzynowicz, która zobrazowała dzieje podlaskiej ziemi w epoce brązu i w okresie halsztackim. Natomiast A. Kempisty przedstawił okres lateński oraz wpływy rzymskie, zaś B. Zawadzka-Antosik problematykę wczesnośredniowiecznego osadnictwa na Podlasiu zachodnim i wschodnim Mazowszu⁴.

Kolejna sesja popularnonaukowa miała miejsce w siedleckim muzeum w dniu 16 marca 1983 roku. Dla uczczenia piętnastolecia działalności siedleckiej placówki muzealnej przygotowano, wspólnie z Biurem Badań i Dokumentacji Zabytków w Siedlcach, obszerny program obrad poruszający szereg ważkich problemów, dotyczących między innymi tradycji muzealnych w Siedlcach oraz zasobów zabytkowych i muzealnych w ówczesnym

¹² *Dni Ziemi Siedleckiej (informacja)*, AMRS, *Działalność społeczno – oświatowa*, sygn. MOS – 854 A.

² W jednej z sal wyeksponowano plon pleneru, zorganizowanego w Siedlcach (kilkanaście obrazów, przedstawiających zabytki i architekturę miasta), zob. *Mazowsze, Kurpie, Podlasie w oczach artystów. I Wojewódzkie Targi Plastyki*, „Trybuna Mazowiecka” 19-20 I 1974, nr 16; także: *Targi plastyki*, „Trybuna Mazowiecka”, 16 I 1974, nr 13.

⁴ *Sesja popularnonaukowa w Siedlcach*, „Nasza Trybuna”, 15 V 1975, nr 110. Sesję połączono z wernisażem wystawy pt. „Wczesnośredniowieczne cmentarzysko w Czekanowie”.

województwie siedleckim⁵. W trakcie sesji wygłoszono referaty: *XV lat Muzeum Okręgowego (Muzeum Ziemi Podlaskiej)* (J. Strychalski); *Najcenniejsze zabytki województwa siedleckiego* (I. Galicka, H. Sygietyńska); *Ochrona zabytków ruchomych* (C. Ostas); *Ochrona zabytków nieruchomych* (Z. Czapski); *Efekty badań wykopaliskowych w Nadkolu k. Łochowa* (J. Andrzejewski); *Izby pamięci narodowej* (K. Gustowska); *Sylwetki osób zastużonych dla ochrony i popularyzacji zabytków* (M. Jakubik). Problematykę muzealnictwa w województwie siedleckim przedstawili kierownicy poszczególnych placówek w regionie⁶. Sesji towarzyszyła wystawa pt. „Nabytki Muzeum Okręgowego za lata 1979-1982” (malarstwo)⁷. Uczestnicy sesji mieli możliwość zwiedzenia Muzeum Diecezjalnego w Siedlcach, udostępnionego po raz pierwszy szerokiej publiczności⁸.

Problematykę zróżnicowania oraz przeobrażeń stroju ludowego, jednego z głównych wyznaczników zróżnicowania regionalnego, występującego na obszarze ówczesnego województwa siedleckiego, omawiano podczas sesji popularnonaukowej pt. „Strój ludowy regionów województwa siedleckiego”, przeprowadzonej w dniu 11 grudnia 1985 roku w siedzibie Centrum Kultury i Sztuki województwa siedleckiego. Oprócz siedleckiego muzeum współorganizatorem sesji było Centrum Kultury i Sztuki województwa siedleckiego, a także Muzeum Regionalne w Łukowie⁹. Zagadnienie odmiany stroju ludowego na terenie województwa siedleckiego przedstawiła J. Kozłowska, kustosz Muzeum Etnograficznego w Warszawie, autor scenariusza i komisarz wystawy pt. „Strój ludowy regionów województwa siedleckiego”, której wernisaż poprzedziła sesja. Drugi referat (K. Brauna), dotyczył kwestii województwa siedleckiego na tle podziałów historycznych i etnograficznych Polski¹⁰.

W maju 1986 roku Muzeum Regionalne w Siedlcach włączyło się w organizację międzynarodowej sesji naukowej pt. „Henryk Sienkiewicz – w

⁵ *Siedleckie zabytki*, „Barwy”, 1983, nr 4; także: *Zabytki Siedlecczyzny*, „Trybuna Ludu”, 2 III 1983.

⁶ Z. Więckowska, *Sesja popularnonaukowa: „Ochrona zabytków i stan muzealnictwa województwa siedleckiego*, „Szkice Podlaskie”, Siedlce 1986, s. 169-171.

⁷ *Uroczysta sesja*, „Informator kulturalny województwa siedleckiego”, 1983, nr 3; także: *Jubileusz Muzeum Okręgowego*, „Informator kulturalny województwa siedleckiego”, 1983, nr 4.

⁸ W sesji uczestniczyło ponad 160 osób, między innymi nauczyciele, społeczni opiekunowie zabytków, przewodnicy PTTK, pracownicy placówek muzealnych i ośrodków kultury, młodzież, zob. Z. Więckowska, dz. cyt., s. 171.

⁹ *Barwne stroje*, „Tygodnik Siedlecki”, 22 XII 1985, nr 51-52; także: Z. Więckowska, *Symposium stroju ludowego*, „Informator kulturalny województwa siedleckiego”, 1986, nr 1.

¹⁰ Sesję zorganizowano wspólnie z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Społecznym w Siedlcach, zob. *Sprawozdanie z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za III kwartał 1987 r.*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A.

140-tą rocznicę urodzin. Biografia – Twórczość – Recepcja”, w związku z jubileuszem urodzin oraz siedemdziesiątą rocznicą śmierci H. Sienkiewicza, jednego z największych pisarzy polskich, związanego z regionem siedleckim miejscem urodzenia (Wola Okrzejska). Obok siedleckiego muzeum wśród współorganizatorów sesji znaleźli się: Zakład Teorii Literatury Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Komisja Filologiczna Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Kieleckie Towarzystwo Naukowe, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. J. Kochanowskiego w Kielcach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach, Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Kielcach, Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Chełmie, Zarząd Wojewódzki Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Chełmie¹¹. Sesja posiadała charakter peregrynacji lubelsko-podlaskimi i kieleckimi szlakami Sienkiewicza, rozpoczętymi w dniu 5 maja 1986 r. w Lublinie, wiodącymi przez Wolę Okrzejską, Okrzeję, Łuków i Siedlce (6 maja), przez Włodawę i Chełm (7-8 maja). Ostatni etap stanowiły obrady w Kielcach¹². W trakcie sesji wygłoszono 45 referatów (w tym 11 zagranicznych), zawartych w trzech kręgach tematycznych: biografia, twórczość, recepcja¹².

„Związki Ludomira Benedyktowicza z Podlasiem” – to tytuł kolejnej sesji, przygotowanej wspólnie z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Społecznym w dniu 26 czerwca 1987 roku.

W 1992 roku, w związku z obchodami jubileuszowymi PPS, wernisaż wystawy pod nazwą „Stulecie PPS”, poprzedziła sesja popularnonaukowa¹³ tematycznie związana z ekspozycją. Problematyka dwóch pierwszych referatów dotyczyła historycznego przekroju najważniejszych wydarzeń z działalności partii na terenie guberni siedleckiej w okresie zaborów (referat U. Głowackiej-Maksymiuk) oraz w okresie dwudziestolecia międzywojennego i okupacji w Siedlcach (referat H. Winnickiej). Dalsze wystąpienia przybliżyły dzieje PPS na emigracji oraz rolę PPS w walce o niepodległość (referaty S. Wąsika i A. Leinwanda)¹⁴.

W 1993 roku siedleckie muzeum uczestniczyło, wspólnie z Instytutem Historii WSRP oraz Archiwum Państwowym w Siedlcach, w organizacji dwóch sesji naukowych: „Powstanie styczniowe na Podlasiu” (22 kwietnia 1993 r.) oraz „Unici na ziemiach polskich” (9-10 listopada 1993 r.). Należy

¹¹ Henryk Sienkiewicz w 140 rocznicę urodzin. Biografia – Twórczość – Recepcja. Międzynarodowa sesja naukowa (Informator), [b r w.].

¹² Ibidem.

¹² L. Ludorowski, *Sienkiewiczowskie peregrynacje*, „Stolica”, 11 V 1986, nr 19. W dniu 6 maja 1986 r., podczas obrad w Zespole Szkół Zawodowych w Siedlcach dyskutowano na temat „Trylogii”, zob. *Dzieła H. Sienkiewicza tematem sesji naukowej*, „Trybuna Ludu”, 3-4 V 1986, nr 103.

¹³ Sesję zorganizował Komitet Obchodów Stulecia PPS.

¹⁴ *Rocznica PPS*, „Gazeta Stołeczna”, 18 XI 1992, nr 271.

podkreślić, iż problematyka powstania styczniowego na Podlasiu 1863 r. została po raz pierwszy tak wnikliwie zobrazowana na forum naukowym. Wśród prelegentów znaleźli się naukowcy, reprezentujący między innymi Uniwersytet Warszawski, WSRP w Siedlcach, Archiwum Państwowe w Siedlcach, Instytut Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej, Instytut Historyczny Zakonu Kapucynów w Rzymie¹⁵. Program sesji obejmował referaty: *Rok 1863 – refleksje podlaskie i uniwersalne* (J. Skowronek); *Postawy społeczeństwa podlaskiego w przededniu wybuchu powstania styczniowego* (F. Gryciuk); *Aspekty militarne powstania styczniowego* (J. Wojtasik); *Ziemiaństwo i szlachta na Podlasiu a powstanie styczniowe* (G. Welik); *Unici w powstaniu styczniowym* (F. Rzemieniuk); *Biskup Beniamin Szymański wobec powstania styczniowego* (J. Cygan); *Żydzi podlascy a powstanie styczniowe* (H. Mierzwiński); *Podlaskim szlakiem ks. Stanisława Brzóska* (T. Krawczak); *Ludomir Benedyktowicz /1844 – 1926/ jako powstaniec i jego tragedia* (J. Z. Kraiński); *Obchody rocznic powstania styczniowego na Podlasiu* (W. Więch – Tchórzewska); *Prasa podlaska o powstaniu styczniowym w latach 1923 – 1933* (A. Borys)¹⁶. Natomiast podczas dwudniowych obrad sesji naukowej: „Unici na ziemiach polskich” w Instytucie Historii WSRP w Siedlcach przedstawiono różne aspekty życia unitów na ziemiach polskich, w tym także na Podlasiu¹⁷.

W 1976 roku Muzeum przystąpiło do organizacji ogólnopolskiego konkursu dla twórców ludowych, pod nazwą: „Sienkiewicz i bohaterowie jego utworów w rzeźbie”. Była to ważna inicjatywa, uwzględniająca elementy oświatowe i kulturalne. Oprócz uczczenia 130. rocznicy urodzin oraz 60. rocznicy śmierci H. Sienkiewicza, ważnym celem konkursu było upowszechnianie dorobku artystycznego twórców kultury i sztuki ludowej oraz wprowadzenie do kultury ogólnonarodowej najbardziej cennych, wyrastających z lokalnych tradycji i sztuki ludowej, wartości¹⁸.

W 1985 roku Muzeum Regionalne w Siedlcach wspólnie z Wydziałem Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Siedlcach oraz Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej ogłosiło ogólnopolski konkurs na exlibris dla Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej ze szczególnym uwzględnieniem związków pisarza z Ziemią Łukowską¹⁹. W ten spo-

¹⁵ *Rok 1863 na Podlasiu*, „Tygodnik Siedlecki”, 25 IV 1993, nr 17.

¹⁶ *Sesja naukowa „Rok 1863 na Podlasiu”*, „Nowe Echo Podlasia”, 15 V 1993, nr 19; także: *Powstanie styczniowe na Podlasiu*, „Kurier Siedlecki”, 22 IV 1993, nr 14; także: *Rok 1863 na Podlasiu*, „Nowe Echo Podlasia”, 24 IV 1993, nr 16.

¹⁷ *Sesja naukowa. Unici na ziemiach polskich*, „Kurier Siedlecki”, 1993, nr 41; także: *Unici na ziemiach polskich*, „Nowe Echo Podlasia”, 1993, nr 44, 47.

¹⁸ Region siedlecki reprezentowały rzeźby autorstwa Bolesława Suski z Budzisk oraz Mariana Adamskiego z Sobisk.

¹⁹ *Konkurs na exlibris dla Muzeum Henryka Sienkiewicza*, „Słowo Powszechne”, 14 X 1985, nr 201; także: *Konkurs na exlibris*, „Tygodnik Siedlecki”, 8 XII 1985, nr 49.

sób zamierzano upamiętnić 20. rocznicę funkcjonowania muzeum w Woli Okrzejskiej²⁰.

Natomiast w październiku 1987 roku siedlecka placówka muzealna współuczestniczyła, obok Towarzystwa im. H. Sienkiewicza w Lublinie, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Siedlcach oraz Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej, w organizacji kolokwium poświęconego zagadnieniom związanym z powieścią *Krzyżacy*²¹.

W 1978 roku siedleckie muzeum włączyło się do organizacji na terenie ówczesnego województwa siedleckiego konkursu pt. „Twórczość ludowa kroniką tradycji polskiej wsi”²², mającego na celu wzbogacenie i spopularyzowanie wiedzy o tradycji polskiej wsi oraz utrwalenie zanikających tradycji ludowych²³. W konkursie wzięło udział 71 twórców ludowych, którzy nadesłali łącznie 722 eksponaty, w tym: 220 eksponatów z zakresu tkactwa, 107 rzeźb, 358 wycinanek, 16 instrumentów ludowych, 18 wyrobów ceramicznych oraz 3 prace malarskie.²⁴ Pomimo, iż na konkurs nie wpłynęły eksponaty z dziedziny plastyki obrzędowej, a malarstwo reprezentowane przez jednego twórcę, odznaczało się niskim poziomem artystycznym, konkurs przyniósł oczekiwane efekty, potwierdzając fakt żywotności twórczości ludowej na terenie regionu siedleckiego²⁵.

W 1987 roku Muzeum Regionalne w Siedlcach włączyło się do organizacji konkursu pt. „Sztuka Ludowa Południowego Podlasia”²⁶, obejmującego swym zasięgiem (do roku 1998) twórców z terenu ówczesnych województw: białkopodlaskiego i siedleckiego oraz sporadycznie wykonawców z obszaru ówczesnego województwa chełmskiego, mieszkających na terenie przyległym do województwa białkopodlaskiego. Od 1 stycznia 1999 roku

²⁰ *Ogólnopolski konkurs na exlibris*, „Trybuna Ludu”, 8 XI 1985, nr 260; także: „Informator kulturalny województwa siedleckiego”, 1986, nr 4.

²¹ *Kto lubi Sienkiewicza?*, „Tygodnik Siedlecki”, 25 X 1987, nr 43.

²² Konkurs zorganizowano przy współpracy Muzeum Regionalnego w Łukowie, Centrum Kultury i Sztuki województwa siedleckiego oraz siedleckiego Oddziału Stowarzyszenia Twórców Ludowych.

²³ *Wojewódzki konkurs: „Twórczość ludowa kroniką tradycji polskiej wsi”*, 1978 (folder informacyjny).

²⁴ *Informacja o konkursach i wystawach sztuki ludowej, zorganizowanych w województwie siedleckim w roku 1978*, AMRS, *Działalność społeczno – oświatowa*, sygn. MOS – 854 A.

²⁵ Protokół z posiedzenia jury konkursu pn. „Twórczość ludowa kroniką tradycji polskiej wsi” w dniu 19 VI 1978 r. w Łukowie, Tamże; także: *Twórcy ludowi w konkursowych szrankach*, „Nasza Trybuna”, 26 X 1978, nr 245; także: „Barwy”, XII 1978, nr 12.

²⁶ I edycja konkursu odbyła się w 1983 r. Od tej pory konkurs stał się doroczną imprezą cykliczną. Do roku 1992 w organizacji konkursu uczestniczyły: Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej, Muzeum Regionalne w Łukowie, Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego we Włodawie, Oddział Siedlecki Stowarzyszenia Twórców Ludowych, Podlaskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne. Od 1993 r. wyłącznymi organizatorami konkursu były: Muzeum Regionalne w Siedlcach, Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej, Muzeum Regionalne w Łukowie.

w konkursie uczestniczą twórcy z południowej części województwa mazowieckiego (powiaty: miński, otwocki, siedlecki, sokołowski i węgrowski) oraz z północno-wschodniej części województwa lubelskiego (powiaty: bialski, parczewski, radzyński, łukowski, rycki i włodawski)²⁷. Dzięki odpowiedniej akcji reklamowej (mass media, regulaminy, spotkania z twórcami w terenie i w muzeach), na konkursy napływają setki prac z różnorodnych dziedzin: malarstwa, rzeźby, plastyki obrzędowej (palmy, pisanki, kwiaty, pająki, gwiazdy, akcesoria kołędnicze, pieczywo obrzędowe, wycinanki), plecionkarstwa, tkactwa, strojów, haftu ręcznego, wyrobów z drewna, garncarstwa, kowalstwa, instrumentów muzycznych itp.²⁸.

Na podkreślenie zasługuje konkurs pt. „Boże Narodzenie w tradycji ludowej”, przygotowany w 1992 roku, z inicjatywy Centrum Kultury i Sztuki województwa siedleckiego, Muzeum Regionalnego w Łukowie oraz siedleckiej placówki muzealnej²⁹. Celem konkursu była prezentacja lokalnych tradycji ludowych, związanych ze świętami Bożego Narodzenia oraz propagowanie zainteresowań tematyką etnografii i tradycjami regionalnymi³⁰.

Konkursy sztuki ludowej jako skuteczna forma upowszechniania spuścizny dorobku kulturowego regionu siedleckiego umożliwiły dotarcie do szerokiej rzeszy twórców ludowych, ujawnienie ich działalności oraz zaprezentowanie społeczeństwu ginących tradycji i sztuki ludowej regionu.

W 1997 roku w Muzeum Regionalnym w Siedlcach odbył się konkurs historyczny pt. „Dzieje Siedlec”, obejmujący historię miasta od 1448 do 1997 roku³¹. Zorganizowało go siedleckie muzeum wspólnie z Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Siedlcach, w ramach obchodów jubileuszu 450-lecia nadania praw miejskich Siedlcom³². Z inicjatywy siedleckiego muzeum

²⁷ *Biesiadne zakończenie*, „Tygodnik Siedlecki”, 1999, nr 23.

²⁸ A. Mironiuk, J. Petera, C. Wrębiak, *Kultura ludowa południowego Podlasia*, Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej, Biała Podlaska 1990, s. 139; także: *Podlaska sztuka i tradycje. Uczta dla ducha i ... ciała*, „Kurier Siedlecki”, 1999, nr 21.

²⁹ „Boże Narodzenie '92”, „Gazeta Stołeczna” 18 XI 1992, nr 271.

³⁰ Na konkurs wpłynęło wiele wytworów sztuki ludowej regionu, między innymi rekwizyty kołędników, ozdoby choinkowe, szopki bożonarodzeniowe, opisy zwyczajów i obrzędów wigilijnych, świąteczne przedmioty zdobnicze, itp., które złożyły się na wystawę pokonkursową, prezentowaną w siedleckim muzeum, pod nazwą: „Boże Narodzenie w tradycji ludowej '92”, zob. *Ludowe Boże Narodzenie*, „Kurier Siedlecki” z dnia 14 I 1993, nr 1.

³¹ *Na jubileusz coś jeszcze. Czy znasz historię Siedlec?*, „Nowe Echo Podlasia”, 1997, nr 10; także: *Młodość i historia*, „Kurier Siedlecki”, 28 V 1997, nr 22.

³² Przeprowadzono dwie edycje konkursu: dla szkół podstawowych (V 1997) i ponad podstawowych (X 1997), zob. *Młodzi siedlczanie znają swe miasto*, „Nowe Echo Podlasia”, 1997, nr 23; także: *Laury dla „Królowki”. Konkurs wiedzy o historii Siedlec*, „Kurier Siedlecki”, 29 X 1997, nr 44.

konkurs historyczny związany z historią miasta przeprowadzono również w 1997 roku dla słuchaczy lokalnego Katolickiego Radia Podlasie³³.

W 1977 roku zapoczątkowano w siedleckim muzeum organizację prelekcji i odczytów o tematyce regionalnej, sukcesywnie kontynuowanych w następnych latach funkcjonowania tej placówki³⁴. Były to prelekcje: *Kampania wrześniowa 1939 r. na Podlasiu*, *Wyzwolenie terenów województwa siedleckiego przez Ludowe Wojsko Polskie w 1944 r.*, *Były obóz zagłady w Treblince*, *Działalność PPR na terenie Podlasia i wschodniego Mazowsza*, *Życie muzyczne Siedlec*³⁵. Warto zaznaczyć, iż szczególnie nasiloną akcją odczytową przeprowadzono w latach 1982-1987. W związku z ograniczoną działalnością placówki spowodowaną remontem siedziby ratusza, pracownicy muzeum wygłosili kilkadziesiąt prelekcji poza siedzibą muzeum, między innymi w siedleckich szkołach podstawowych i średnich. Nawiązano także współpracę z wiejskimi szkołami z terenu gminy Siedlce (między innymi w Iganiach, Białkach, Strzale, Stoku Lackim oraz w Pruszyńcu)³⁶. Wspólnie z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej w Siedlcach przygotowano również kilkanaście prelekcji ilustrowanych slajdami, dotyczących historii Siedlec i zabytków regionu, prezentowanych w Gminnych Ośrodkach Kultury oraz Klubach „Ruchu” w okolicznych miejscowościach (Chodów, Domanice, Hołubla, Pruszyń, Wiśniew)³⁷.

W 1978 roku w ramach akcji oświatowej siedleckie muzeum zorganizowało, wspólnie z Kuratorium Oświaty i Wychowania oraz Siedleckim Oddziałem Mazowieckiego Ośrodka Badań Naukowych, Studium Kultury Współczesnej⁴¹. Skupiało ono aktyw środowiska pedagogicznego regionu oraz aktywistów kulturalno-oświatowych z ośrodków gminnych ówczesnego województwa siedleckiego. Głównym założeniem programowym studium było między innymi upowszechnianie regionalizmu oraz folkloru Pod-

³³ *Sprawozdanie z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za 1997 r. (bez oddziałów)*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A.

³⁴ Przykładowa tematyka prelekcji, organizowanych w siedzibie muzeum oraz wygłaszanych poza placówką muzealną w latach 1979-1991: *Cmentarz siedlecki na tle kultury pogrzebowej w Polsce*, *Rzeźba Konstantego Laszczki*, *Dzieje Siedlec*, *Z przeszłości Podlasia*, *Działania wojenne na Podlasiu w sierpniu 1920 r.*

³⁵ *Sprawozdanie z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za rok 1977*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A

³⁶ Prelekcje podejmowały najczęściej problematykę związaną z dziejami miasta i regionu, np. *Dawne Siedlce*, *Z przeszłości Podlasia*, *Najcenniejsze zabytki województwa siedleckiego*, zob. Z. Więckowska, *Historia wokół nas*, „Informator kulturalny województwa siedleckiego”, 1986, nr 3.

³⁷ Tamże; także: *Sprawozdanie z dnia 20 I 1986 r. z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach w roku 1985*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A.

⁴¹ *Nauczycielskie Studium Kultury Współczesnej*, „Nasza Trybuna”, 19 XII 1978, nr 288; także: *Tradycja i współczesność*, „Nasza Trybuna”, 17 I 1979, nr 12.

lasia i Mazowsza na obszarze ówczesnego województwa⁴². Po niespełna półrocznej działalności, na wniosek inspektora Najwyższej Izby Kontroli, kontynuację tego przedsięwzięcia wyznaczono Centrum Kultury i Sztuki województwa siedleckiego⁴³. Organizacja Studium Kultury Współczesnej okazała się ważną inicjatywą siedleckiego muzeum na rzecz konsolidacji nauczycielstwa i aktywistów kulturalno-oświatowych na drodze krzewienia kultury muzealnej wśród młodzieży szkolnej w regionie.

W 1986 roku, staraniem Muzeum Regionalnego w Siedlcach i Muzeum Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej, ukazał się medal poświęcony H. Sienkiewiczowi, upamiętniający jubileusz dwudziestolecia muzeum pisarza w Woli Okrzejskiej (1966-1986)⁴⁴.

Do ważnych imprez kulturalnych, zorganizowanych w siedzibie muzeum w drugiej połowie lat osiemdziesiątych należały sejmiki krajoznawcze: II Wojewódzki Sejmik Krajoznawczy (7-8 czerwca 1986 r.) oraz Ogólnopolski Sejmik Krajoznawczy PTTK pt. „Krajoznawstwo w środowisku wiejskim” (20 lutego 1988 r.)⁴⁵. W obradach II Wojewódzkiego Sejmiku Krajoznawczego uczestniczyli przedstawiciele PTTK z ówczesnych województw: zamojskiego, radomskiego, białskopodlaskiego oraz siedleckiego. Myślą przewodnią Sejmiku było spopularyzowanie dorobku turystyczno-krajoznawczego oraz walorów krajoznawczych regionu. Służyły temu prelekcje i referaty, poświęcone tematyce regionalnej: *Wspomnienia o zasłużonych ludziach województwa siedleckiego*, *Ludzie naszej ziemi*, *Sienkiewicz i jego związki z Podlasiem*. W ramach prelekcji: „Ludzie naszej ziemi”, pracownicy Muzeum Regionalnego w Siedlcach przedstawili sylwetki twórców kultury narodowej związanych miejscem urodzenia bądź działalnością z regionem siedleckim (między innymi Januarego Suchodolskiego, Ludomira

⁴² Notatka z dnia 4 VIII 1978 r., sporządzona przez dyrektora Muzeum Okręgowego, L. Grzegorka, w sprawie zorganizowania w Muzeum Okręgowym w Siedlcach, przy współudziale Kuratorium Oświaty i Wychowania oraz Siedleckiego Oddziału Mazowieckiego Ośrodka Badań Naukowych, Studium Kultury Współczesnej, AMRS, *Działalność społeczno-oświatowa*, sygn. MOS – 854 A

⁴³ *Sprawozdanie z realizacji planu pracy Muzeum Okręgowego w Siedlcach w roku 1979*, Tamże.

⁴⁴ *Uwaga kolekcjonerzy!*, „Informator kulturalny województwa siedleckiego”, 1987, nr 2. W muzeum można było nabyć medal, poświęcony gen. J. Dwernickiemu oraz medal, upamiętniający stracenie jednego z przywódców powstania styczniowego, ks. S. Brzóska. Medale wydano z inicjatywy Wydziału Kultury i Sztuki w Siedlcach, zob. *Medale dla kolekcjonerów*, „Trybuna Ludu”, 27-28 VIII 1988, nr 199; także: *Swojskie spotkania w siedleckim muzeum*, „Express Wieczorny”, 25 II 1988, nr 39.

⁴⁵ *Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiej Komisji Krajoznawczej za rok 1986 z dnia 2 I 1987 r.*, Archiwum Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego Oddział „Podlasie” w Siedlcach (dalej cyt. A PTTK), sygn. 7/ 275 A, s. 56-57; także: *Sprawozdanie z dnia 11 IV 1988 z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za I kwartał 1988*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A.

Benedyktowicza, Konstantego Laszczki, Małgorzaty Łady-Maciągowej)⁴⁶. Całość imprezy uświetniła wycieczka krajoznawcza na trasie: Węgrów-Treblinka-Drohiczyn, której uczestnicy zdobyli Regionalną Odznakę Turystyczno-Krajoznawczą PTTK województwa siedleckiego I stopnia⁴⁷.

W latach 1985-1987 siedleckie Muzeum Regionalne wspólnie z PTTK Oddział „Podlasie” w Siedlcach przeprowadziło w siedleckich szkołach akcje oświatowe, pt. „Czy znasz swoje miasto?”, „Czy znasz swoje województwo?”. W ramach akcji pracownicy muzeum oraz wykwalifikowani przewodnicy PTTK zorganizowali kilkadziesiąt wycieczek pieszych po mieście, zapoznając z jego historią i zabytkami uczniów siedleckich szkół podstawowych, średnich oraz studentów⁴⁸.

W końcu lat dziewięćdziesiątych w siedleckiej placówce muzealnej odbyły się dwie znaczące imprezy kulturalne o randze ogólnopolskiej: I Krajowy Nizinny Zlot Przewodników PTTK (19-21 września 1997 r.) oraz Ogólnopolski Sejmik Krajoznawczy pod hasłem: „Podlasie naszą małą Ojczyzną” (21-22 listopada 1998 r.)⁴⁹. Pomysłodawcą pierwszej imprezy była Zofia Czapska, członek Zarządu Oddziału PTTK w Siedlcach, prezes miejscowego Koła Przewodników. Za cel nadrzędny zlotu uznano przede wszystkim promocję walorów przyrodniczych i krajoznawczych tej części kraju⁵⁰. Natomiast przedkongresowy Ogólnopolski Sejmik Krajoznawczy pt. „Podlasie naszą małą Ojczyzną” na trwałe wpisał się w przygotowania do V Kongresu Krajoznawstwa Polskiego w Gnieźnie (2000 r.), pod hasłem: „Krajoznawstwo źródłem tożsamości narodowej”. Wśród organizatorów, obok siedleckiej placówki muzealnej, znaleźli się: Zarząd Główny PTTK, Prezydent Miasta Siedlce, Zarząd Oddziału PTTK „Podlasie” w Siedlcach, Muzeum Architektury Drewnianej w Suchej, Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Siedlcach⁵¹. Podczas obrad w siedleckim muzeum poruszono wiele zagadnień, związanych z promocją dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu siedleckiego (referaty: *Ochrona dziedzictwa archeologicznego na przykładzie grodzisk na terenie województwa siedleckiego*

⁴⁶ „Informator kulturalny województwa siedleckiego”, 1986, nr 7; *Sprawozdanie z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach w 1986 r.*, Tamże; także: *Informacja Zarządu Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Siedlcach z obrad II Wojewódzkiego Sejmiku Krajoznawczego w Siedlcach*, A PTTK, sygn. 7/275 A, s. 1.

⁴⁷ *Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiej Komisji Krajoznawczej Zarządu Wojewódzkiego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Siedlcach za okres od 3 III 1985 do 18 III 1989*, Tamże, sygn. 1/287 A, s. 26.

⁴⁸ *Sprawozdanie z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za rok 1985, 1986, 1987*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A.

⁴⁹ *90 lat działalności PTK – PTTK w Siedlcach 1908-1998*, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Podlasie” w Siedlcach, Siedlce 1998, ss. 76-77, 85.

⁵⁰ *Nizinni przewodnicy*, „Kurier Siedlecki”, 8 X 1997, nr 40.

⁵¹ *Ogólnopolski Sejmik Krajoznawczy „Podlasie Naszą Małą Ojczyzną”*, „Nowe Echo Podlasia”, 11 XII 1998, nr 49.

oraz najnowsze badania archeologiczne – A. Martyniuk; *Dziedzictwo kulturowe – zabytki województwa siedleckiego elementem promocji regionu* – C. Ostas; *Podlasie w historii, tradycji i kulturze – sławni ludzie Podlasia* – T. Chłudziński)⁵². W programie Sejmiku przewidziano zabawę ludową i ucztę podlaską w karczmie znajdującej się na terenie Muzeum Architektury Drewnianej Mazowiecko- Podlaskiej w Suchej⁵³.

Do ważnych imprez kulturalnych zaliczyć należy organizowaną cyklicznie w siedleckim muzeum od 1987 roku uroczystość wręczenia rocznej nagrody regionalnej imienia Ludomira Benedyktowicza⁵⁴, wybitnego malarza i żarliwego patrioty, powstańca 1863 r., który mimo utraty rąk wykazał ogromny hart ducha, udowadniając sobie i innym, że w człowieku drzemią nieprzebrane siły, pozwalające trwać i rozwijać się wbrew przeszkodom fizycznym⁵⁵. Nagroda przyznawana jest szczególnie zasłużonym mieszkańcom miasta i regionu siedleckiego, którzy w działalności kulturalnej, artystycznej bądź społecznej zaświadczyli o wartości dzieł powstałych na Podlasiu⁵⁶. Postać bohatera tych ziem, L. Benedyktowicza, zapomnianego i niedocenianego malarza, patrona tej szczególnej nagrody, odżyła w 1987 r. za sprawą organizacji sesji naukowej, która odbyła się w siedleckim muzeum.

W dniu 30 września 1990 roku w Muzeum Regionalnym w Siedlcach odbył się wieczór autorski Barbary Wachowicz, pod nazwą: „W Ojczyźnie me serce zostało”, połączony z promocją książki pt. *Ogród młodości*, będącej kroniką dziejów i współczesności, gdzie jeden rozdział (*Uroda ziemi*)⁵⁷, poświęciła autorka Siedlcom i podlaskiej ziemi⁵⁸. W następnych latach, w siedleckim muzeum, odbyły się dwa spotkania autorskie, związane z promocją książek o tematyce regionalnej: *Intelektualiści rodem z Podlasia*⁵⁹ (4

⁵² „Informacje Zarządu Głównego PTTK”, Warszawa VIII 1998, nr 6, s. 3.

⁵³ Zabawę ludową połączono z degustacją regionalnych potraw podlaskich i występem kapel ludowych, pod przewodnictwem kapeli Stanisława Wróblewskiego i zespołu ludowego „Przesmyczanki”, zob. *90 lat działalności...*, dz. cyt., s. 86.

⁵⁴ Współorganizatorem uroczystości wręczenia nagród był Oddział Wojewódzki Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Społecznego w Siedlcach.

⁵⁵ *Wręczenie podlaskiej nagrody im. Ludomira Benedyktowicza*, „Tygodnik Polski”, 1989, nr 3.

⁵⁶ *Wpisać się w pejzaż Podlasia. Nagrody im. Ludomira Benedyktowicza*, „Nowe Echo Podlasia”, 11 XII 1999, nr 49.

⁵⁷ W księdze pamiątkowej muzeum za okres: 10 X 1986-18 VII 1988 r. znajduje się podziękowanie Barbary Wachowicz dla siedleckiej placówki muzealnej za pomoc w opracowaniu rozdziału pt. *Uroda ziemi*.

⁵⁸ *Barbara Wachowicz w Siedlcach*, „Tygodnik Siedlecki”, 30 IX 1990, nr 39; także: *Sprawozdanie z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za rok 1990*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A.

⁵⁹ Promocja książki odbyła się z udziałem autorów. Autorzy publikacji to: J. Cygan, R. Banajski, E. J. Zgolińska, Z. Szczepańczuk, O. Cetwiński, J. Jaroń, S. Kornás, S. Wrzosek, H. Piluś, R. Ptaszek, J. Gardzińska, K. Wojtczuk, J. Sekuła, Z. Lisowski, H. Kaczorowski,

czerwca 1997 r.)⁶⁰ oraz *Życiem pisane* autorstwa Stanisława Kowalczyka (15 stycznia 1998 r.)⁶¹.

W 1993. roku wzbogacono działalność placówki w zakresie upowszechniania wiedzy o regionie, inicjując nową formę popularyzacji historii miasta i regionu: cykl spotkań naukowych, pod nazwą: „Siedleckie Spotkania Historyczne”. Oprócz siedleckiego muzeum w realizację tego przedsięwzięcia włączyły się: Archiwum Państwowe, Instytut Historii WSRP oraz Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Siedlcach⁶². Projekt organizacji tego rodzaju imprezy cyklicznej wynikał z istniejącego zapotrzebowania miejscowego społeczeństwa, między innymi pasjonatów dziejów regionu, na taką formę prezentacji przeszłości podlaskiej ziemi. W zamyśle organizatorów spotkania stanowić miały miejsce wymiany myśli badawczych, umożliwiając aktywizację i integrację siedleckiego środowiska historycznego. „Siedleckie Spotkania Historyczne” zainaugurował, w dniu 30 czerwca 1993 r., wykład Wandy Dressler z Uniwersytetu w Paryżu, pt. *Problematyka współpracy europejskich regionów przygranicznych w dekadzie lat dziewięćdziesiątych*⁶³. W latach 1994-1999 wśród prezentacji wybranych tematów historycznych dominowała problematyka regionalna (referaty: *Wizja diabła w podlaskiej kulturze ludowej* W. Grąbczewskiego (31 marca 1995 r.; 30 osób); *Wkład Podlasian w walkę o niepodległość Polski 1914-1919* T. Krawczaka (23 listopada 1995 r.; 23 osoby); *Leon Barszczewski – zapomniany badacz Azji Środkowej* M. Godzińskiej, I. Strojeckiego (prawnuka L. Barszczewskiego) (20 kwietnia 1995 r.; 32 osoby); *Pradzieje Ziemi Siedleckiej* H. Mierzwińskiego (30 I 1997 r.; 50 osób); *Siedlce w Rzeczypospolitej Obojga Narodów* M. Plewczyńskiego (1997 r.; 100 osób); *Siedlce w okresie zaborów*, J. Wojtasika (19 marca 1997 r.; 120 osób); *Siedleccy Żydzi – zapomniany świat* E. Kopówki (10 kwietnia 1997 r.; 37 osób); *Zabytki Siedlec* C. Ostas (14 maja 1997 r.; 30 osób); *Grodziska na terenie województwa siedleckiego oraz najnowsze badania archeologiczne* A. Martyniuk (2 kwietnia 1998; 32 osoby); *Prasa podlaska w XIX i XX w.*, A. Kołodziejczyka (21 maja 1998 r., 24 osoby); *Herb Miasta Siedlce* W. Więch – Tchórzewskiej, (26 listopada 1998 r.; 28 osób)⁶⁴.

R. Krawczyk, L. J. Pełka, A. Pogorzałek, J. Schmyd, zob. *Intelektualiści rodem z Podlasia* (red. J. Sekuła), Siedlce 1997.

⁶⁰ *Sprawozdanie z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za 1997 r.*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A.

⁶¹ Tamże, 1998 r.

⁶² *Więcej historii*, „Kurier Siedlecki”, 21 VII 1993, nr 26.

⁶³ *Więcej historii*, „Tygodnik Siedlecki”, 15 VIII 1993, nr 33.

⁶⁴ *Sprawozdania z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za lata: 1995, 1997, 1998*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A; także: *Siedleckie Spotkania Historyczne*, „Kurier Siedlecki”, 28 II 1997, nr 9; także: „*Zabytki Siedlec*”, „Nowe Echo Podlasia”, 1997, nr 20; także: *O siedleckich Żydach*, „Kurier Siedlecki”, 9 IV 1997, nr 15;

Dużym wydarzeniem kulturalnym w życiu miasta i regionu okazały się dwie imprezy zorganizowane w siedleckim muzeum upamiętniające bohaterskie postawy wielu mieszkańców regionu siedleckiego z okresu II wojny światowej. W dniu 26 stycznia 1993 roku w siedleckiej placówce muzealnej odbyła się uroczystość wręczenia medali „Sprawiedliwy wśród narodów świata” mieszkańcom z dawnego województwa siedleckiego oraz białko-podlaskiego w dowód uznania za ratowanie Żydów w czasie II wojny światowej⁶⁵.

Natomiast w dniu 29 grudnia 1993 roku odbyło się uroczyste wręczenie medali i dyplomów uznania z okazji pięćdziesiątej rocznicy ratowania na stacji kolejowej w Siedlcach transportów z wysiedlonymi mieszkańcami z Zamojszczyzny oraz jubileuszu dziesięciolecia działalności Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Domu Dziecka im. Dzieci Zamojszczyzny w Siedlcach⁶⁶.

Upowszechnianiu wiedzy o przeszłości miasta i regionu, szczególnie od połowy lat dziewięćdziesiątych, służyły audycje radiowe i telewizyjne zrealizowane z udziałem pracowników muzeum (zarejestrowane przez Radio dla Ciebie, Katolickie Radio Podlasia, TVP 1, TVP 2, WOT – „Telewizyjny Kurier Województw”, „Magazyn Historyczny”)⁶⁷. Wiele artykułów poruszających problematykę regionalną opublikowali też na łamach miejscowych i ogólnopolskich czasopism oraz periodyków.

Muzeum Regionalne w Siedlcach od początku swej działalności wykazało się dużą aktywnością społeczno-kulturalną na rzecz popularyzacji wśród społeczeństwa spuścizny historyczno-kulturowej regionu siedleckiego, przyczyniając się do ożywienia życia kulturalnego miasta. Należy podkreślić społeczną wartość podejmowanych przez muzeum inicjatyw oświatowych obejmujących tematykę regionalną, mających na celu przede wszystkim upowszechnianie wiedzy o regionie.

Nie bez znaczenia na miejsce różnorodnych imprez o charakterze kulturalno-oświatowym wybrano siedleckie muzeum jako placówkę kulturotwórczą, zajmującą się ochroną i popularyzowaniem dziedzictwa kulturowego regionu siedleckiego.

---

także: *Pradzieje Ziemi Siedleckiej*, „Tygodnik Siedlecki”, 1997, nr 5; także: *Poznajemy historię Siedlec*, „Nowe Echo Podlasia”, 1996, nr 12; także: *Poznaj historię regionu*, „Nowe Echo Podlasia”, 3 IV 1998, nr 13.

⁶⁵ *Sprawiedliwi Wśród Narodów Świata*, „Nowe Echo Podlasia”, 6 II 1993, nr 5; także: *Medale dla sprawiedliwych*, „Kurier Siedlecki”, 4 II 1993, nr 4. Medale i dyplomy przyznawane są przez Radę ds. Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata przy Instytucie Pamięci Narodowej „Yad Vashem”.

⁶⁶ *Sprawozdanie z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za rok 1993*, AMRS, *Sprawozdania roczne*, sygn. MOS – 024 A.

⁶⁷ *Sprawozdania z działalności Muzeum Okręgowego w Siedlcach za lata: 1994-1997*, Tamże.